

Licht stallen in beeld brengen

Wat is de meest optimale verlichting van een stal, niet alleen binnen, maar ook daarbuiten? Die vraagstelling staat centraal in het lichtproject dat deze maand van start gaat. Het is een initiatief van de vakgroep LTO Melkveehouderij.

Schaalvergroting kent zijn weerslag op de omgeving. Grotere stallen vallen meer op in het landschap en steeds meer gemeenten stellen bij de vergunningverlening eisen aan de inpassing in het landschap. Dat geldt niet alleen voor de bouw, maar ook voor de lichtuitstoot. Provincie Groningen bijvoorbeeld heeft de lichtuitstoot voor nieuwbouwstallen al in een verordening vastgelegd. Ook in Friesland wordt met belangstelling naar de ontwikkelingen op het gebied van stallenbouw en verlichting gekeken.

Reden voor de vakgroep om aandacht te besteden aan de verlichting van melkveestallen. „Stallen worden steeds groter en ook steeds opener. Je kunt vanaf de weg vaak zo de stal inkijken. Voor de transparantie van de sector is dat een positieve ontwikkeling. Het neveneffect is echter dat zo'n stal 's nachts ook meer opvalt. Wij denken dat met gemakkelijke en relatief goedkope maatregelen dit neveneffect is in te dammen”, zegt Menno Douma, beleidssecretaris van LTO Melkveehouderij.

Het project 'Optimale verlichting melkveestallen' moet een handreiking bieden aan ondernemers en beleidsmakers. „Geen eisen, maar toepasbare oplossingen”, benadrukt Douma. „We weten zelf ook nog weinig van de mogelijkheden en zijn daarom op zoek naar maatregelen die weinig kosten en relatief veel effect hebben.”

Het project bestaat uit verschillende onderdelen: literatuuronderzoek, metin-

gen, een simulatiemodel en een enquête onder omwonenden.

FEITEN OP EEN RIJ

In het literatuuronderzoek worden de feiten over licht in stallen op een rij gezet. Het gaat daarbij om de invloed van licht op dierenwelzijn en melkproductie, de arbo-eisen die aan licht worden gesteld en het effect van licht op de flora en fauna.

Daarnaast gaat TNO metingen uitvoeren aan verlichting buiten de stal. De onderzoekers meten de uitstraling van licht van twee serrestallen en twee stallen met nieuwe verlichting die representatief zijn voor de sector. De metingen worden uitgevoerd in Friesland. Douma: „Metingen worden meestal in een stal verricht, maar in dit onderzoek gaat het

om metingen buiten de stal. De onderzoekers meten bijvoorbeeld de lichtuitstoot aan de zijkant en de bovenkant van de stal. Nooit eerder zijn dit soort metingen bij stallen uitgevoerd.”

De metingen leveren niet alleen technische resultaten op. Een enquête onder omwonenden van de vier 'meetstallen' moet ook gegevens opleveren over hoe de omgeving het licht uit de stallen beleeft.

Een derde onderdeel van het project voert Wageningen Universiteit uit. „Wageningen UR simuleert stallen. Dat houdt in dat op computerniveau van alles kan worden veranderd, zoals gordijnen open en dicht, de hoogte van de lampen, verschillende soorten lampen, noem maar op.”

De bevindingen van de verschillende onderdelen worden gekoppeld en samen-

gebracht in een brochure over stallenbouw en licht. Deze brochure bevat een handreiking die zowel gemeenten en andere beleidsmakers als ondernemers meer houvast moet bieden als het gaat om schaalvergroting en stallenbouw. Douma wil niet op de resultaten vooruitlopen, maar verwacht dat er met relatief weinig kosten al veel bereikt kan worden. „Te denken valt aan een scherm aan de wegkant dat 's avonds dicht gaat, om maar een voorbeeld te noemen. Maar we moeten eerst het onderzoek maar eens afwachten.”

Oprachtgever van het project is de LTO Melkveehouderij. Wageningen UR, TNO, Projecten LTO Noord en LTO Vastgoed (bouw) voeren het project uit. Provincie Friesland, LTO Noord en PZ dragen financieel bij.

Het project moet een handreiking opleveren voor het gebruik van licht in stallen.